ՌԱՀՀԿ 2019

ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՈՒՐՎԱԳԻՐ

ACNIS 2019
STRATEGIC SUMMARY

25

АЦСНИ 2019
СТРАТЕГИЧЕСКИЙ ОБЗОР

Հայաստան-2019.
Հետհեղափոխական զարգացումներ, սկզբունքներ, սպասումներ

Հայոց ցեղասպանության 100+ տարին — էջ 3
Remembering the Armenian Genocide

Րաֆֆու ողջույնի խոսքը — էջ 4
Raffi's Welcome
Приветственное слово Раффи

Քառորդդարյա անխոտոր ճանապարհ — էջ 6

Quarter Century Creative Path — էջ 13

Четвертьвековой неуклонный путь — էջ 14

Հարյուր տարվա աքսորը *(հատված)* — էջ 16
One Hundred Years of Exile *(excerpt)*

Հայաստան-2019. փաստեր, իրադարձություններ — էջ 19

Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնը 25 տարեկան է

The Armenian Center for National and International Studies Turns 25

Армянскому центру стратегических и национальных исследований 25 лет

© Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոն (ՌԱՀՀԿ), 2019
© Armenian Center for National and International Studies (ACNIS), 2019
© Армянский центр стратегических и национальных исследований (АЦСНИ), 2019

Հայոց ցեղասպանության 100+ տարին.
Րաֆֆի Հովհաննիսյանի խոսքը

THE JERUSALEM POST

Remembering the Armenian Genocide by Raffi K. Hovannisian*

The Jerusalem Post has published an article by Raffi K. Hovannisian, the first Foreign Minister of the Republic of Armenia, ACNIS founder and leader of the Heritage Party.

11 April 2015

YEREVAN, Armenia – On April 24, 2015, a century closes circle upon the 1915 genocide and great national dispossession perpetrated by the Young Turk Party against the Armenian people.

This primer in premeditated nation-killing resulted not only in the deportation and murder of 1.5 million civilians on their native soil but also in the destruction of an entire civilization – nearly four millennia of continual presence in an ancestral cradle long mapped as Western Armenia.

The government of Turkey, which now occupies those lands, denies that a genocide ever took place there.

What shall I say on that April day, 100 years later, to my survivor grandfathers Kaspar and Hovakim, who had watched their parents and siblings killed by the sword or else taken away for conversion? Or to their wives, my grandmothers Siroon and Khengeni, the latter of whom was saved by a righteous Turkish neighbor?

We know that, in 1915, the survivors of Western Armenia were dispersed to the four corners of the earth and live to this day, some well and others poorly, in their adopted countries. My own family moved to the United States; I grew up in Los Angeles. We know too that a small Armenian republic, commonly known as Eastern Armenia, has recently come forth from under the rubble of the Soviet Union.

I repatriated to that Armenia, Eastern or Soviet Armenia, in 1989, during the final hours of the USSR. In 1991, I served as the new republic's first foreign minister. I raised Armenia's flag before the headquarters of the United Nations. This was not the Western homeland of my grandparents, but it was the reborn Armenia I was proud to call home.

Soon, however, our newfound freedom began to disintegrate.

Greed and corruption plagued the halls of government. I resigned. Years later I founded an opposition party, Heritage, and entered parliament. In 2013, I ran for president. Official results gave me 37 percent of the vote, although the hundreds of thousands who staged protests that spring were convinced this was not so. The incumbent administration stands.

Pending the accomplishment of a Republic of Armenia that is ruled by law, it is the progeny of Western Armenia who must come forward to press their collective rights, that flow from genocide and national dispossession.

This necessarily presumes a novel, contemporary mechanism of recourse with the denialist government of Turkey, and the braver segments of Turkish civil society.

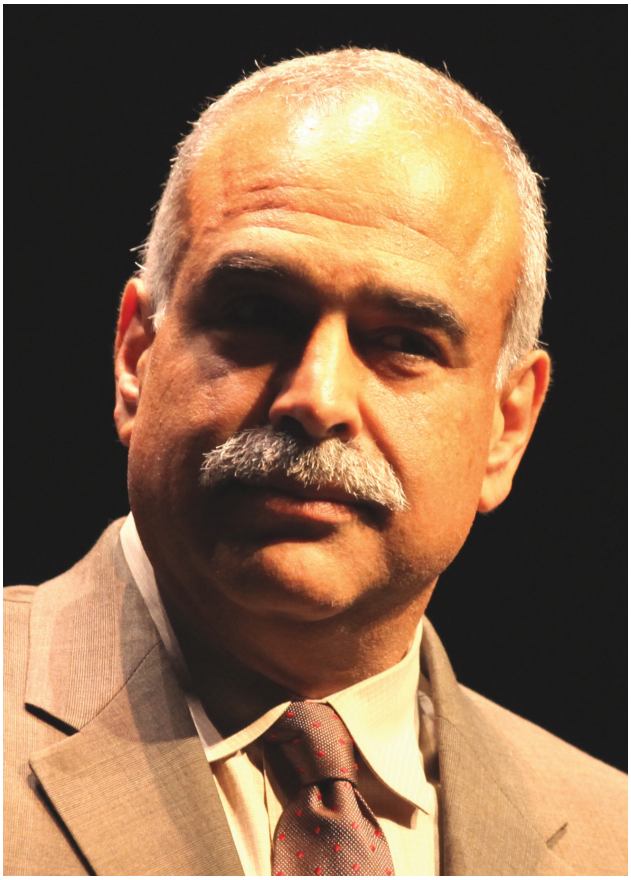
A comprehensive agenda they must forge together, and in consultation with official Yerevan, but the bottom line must encompass the creation of an Armenian national hearth in historic Western Armenia.

This strategy should entail: 1) a guaranteed right of return for survivors of the genocide and their generations, whether or not their property deeds are currently intact; 2) designation for them of a special Hearth status that does not require a change of existing citizenship; 3) the rebuilding of Armenian schools and colleges, churches and monasteries, all with jurisdiction duly vested in the Armenian Hearth; 4) the construction of memorials and introduction of public curricula to educate the Turkish public about their true past; 5) celebration of the Armenian identity throughout the land, from Mount Ararat to Musa Dagh; and 6) negotiations between the republics of Turkey and Armenia triggering the first-ever sovereign reciprocal demarcation of the official frontier, including but not limited to provisions for an Armenian easement to the Black Sea.

As for me, having lived in Eastern Armenia for 25 years, the western heartlands of my grandparents have not stopped being mine. They are not, and shall never become, wastelands. They have been breached, perforce and by malicious policy, over the past century. But they and I continue to belong to each other. Nobody has more title than I do, the grandson of Kaspar and Hovakim, and the resilient multitudes whose forebears are as sacred as mine.

I plan shortly to return to find my Home, and trust that the Turkish authorities currently in power – pending their own facing of history and their own recognition of and redemption for the Armenian Genocide – will take every measure that my homecoming will be received with full honor, dignity, and an enduring respect for my rights as a child of the new-old Homeland.

**While this op-ed piece was published in the Jerusalem Post nearly five years ago, it remains relevant, even critical for the Armenian nation and the wider region to this very day. The Center reproduces Hovannisian's analysis to give depth and breadth to this modern policy challenge of Armenian national rights and identity. In the interim, he has become executive producer of his son Garin's films "1915 The Movie," dedicated to the centennial of the Genocide, and the new cutting-edge revolutionary documentary entitled "I Am Not Alone" which recently premiered at the Toronto International Film Festival depicting the eruption of the Armenian spirit of love and liberty.*

Raffi's Welcome

ACNIS, the nation's trusted Center, its original independent think tank on critical matters of public policy and international affairs, turns 25 this month. "May there be light in our eyes."

A quarter century in ceaseless civic service with impeccable standards of scholarship, the Armenian Center for National and International Studies has brought together the best of Hayastan, Artsakh, and the Diaspora.

Often short on resources and occasionally tested by the pettiness, partisanship and myopia of our environment—internal and external—we have continually risen above and always delivered a world-class benchmark of collective work product.

It has been our honor to serve sovereign Armenia and her people the world over in what has become the most challenging but also the finest hour in our modern history.

In diversity, we hold, there is strength. In unity—power.

Faith and Fatherland.

Raffi K. Hovannisian
Co-Founder, The Armenian Center for National and International Studies, First Minister of Foreign Affairs Republic of Armenia
Yerevan

Ռաֆֆու ողջույնի խոսքը

Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնը՝ Հայրենիքի այդ ազատ-անկախ, բնատիպ օրրանը, հանրային քաղաքականության եւ միջազգային հանգուցային հարցերի դիտարկման մտավոր դարբնոցը այս ամիս դառնում է 25 տարեկան: Մեր աչքը՝ լույս:

Քառորդ դար անընդմեջ գիտական բարձրագույն չափորոշիչներով քաղաքացիական ծառայության ընթացքում ՌԱՀՀԿ-ն ի մի է բերել Հայաստանի, Արցախի եւ Սփյուռքի լավագույն ուժերը:

Հաճախ սուղ պաշարներով, երբեմն էլ մանրախնդրության, հատվածապաշտության ու կարճատեսության ներքին եւ արտաքին չափումները ճաշակած՝ մենք, այնուամենայնիվ, շարունակաբար վերընթաց ենք ապրել՝ հավաքական ջանքով, ստեղծարար ներշնչանքով եւ հետեւողական աքնանքով ապահովելով համաշխարհային վարկանիշ ունեցող աշխատանքային արդյունք:

Մեզ համար մեծագույն պատիվ է եղել ծառայել ինքնիշխան Հայաստանին, աշխարհասփյուռ իր ժողովրդին՝ նրանց կողքին կանգնելով մեր արդի պատմության ամենադժվար, բայց միաժամանակ ամենաստեղային այս ժամանակամիջոցում:

Ուժը, հավատացած ենք, բազմազանության մեջ է: Իսկ հզորությունը՝ աներկբա, մեր միասնության:

Հավատք եւ Հայրենիք:

Ռաֆֆի Կ. Հովհաննիսյան
Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնի համահիմնադիր, Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի առաջին նախարար
Երեւան

Приветственное слово Раффи

Армянскому центру стратегических и национальных исследований - свободной, независимой и самобытной колыбели Родины, интеллектуальной кузницы по насущным вопросам общественной политики и международных отношениям, в этом месяце исполняется 25 лет.

За четверть века непрерывной гражданской службы с высочайшими научными стандартами, АЦСНИ объединил в себе силы лучших специалистов из Армении, Арцаха и Диаспоры.

Зачастую без достаточных ресурсов, а иногда и из-за мелочности, отсутствия беспристрастности и близорукости нашего окружения - внутреннего и внешнего - мы, тем не менее, последовательно восходили выше коллективным усилием, творческим вдохновением, последовательным кропотливым трудом, обеспечивая выполнение работ на самом высоком уровне.

Для нас являлось великой честью служить суверенной Армении, разбросанному по всему миру армянству, находясь рядом с ними в самом трудном, но и в самом звездном периоде нашей современной истории.

Сила, уверенны, в разнообразии. А мощь, безусловно, в нашем единстве.

Вера и Отечество.

Раффи К. Ованнисян
Сооснователь АЦСНИ, Первый министр иностранных дел Республики Армения
Ереван

Քառորդդարյա անխոտոր ճանապարհ

Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնը 25 տարեկան է

1994 թվականի հոկտեմբերի 5-ին էր, երբ Հովհաննես Թումանյանի տուն-թանգարանում տեղի ունեցավ նորաստեղծ ՌԱՀՀԿ-ի՝ Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնի բացումը: Հայկական պետականության պատմության մեջ առաջին անգամ էր հիմնվում նմանատիպ հետազոտական կենտրոն, որն առաքելություն ուներ դառնալու ոչ միայն քաղաքագիտական մտքի շտեմարան, այլեւ երկրի քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական, գիտամշակութային բնագավառների կայացմանն ու առաջընթացին օժանդակող կառույց:

Կենտրոնի ստեղծման հղացումը ՀՀ արտաքին գործերի առաջին նախարար Րաֆֆի Հովհաննիսյանինն էր: Րաֆֆին ծնվել է ԱՄՆ Կալիֆոռնիայի նահանգում, ականավոր պատմաբան Ռիչարդ Հովհաննիսյանի եւ բժշկագիտության դոկտոր Վարդիթեր Կոճոլոզյան-Հովհաննիսյանի ընտանիքում: Փայլուն կրթություն էր ստացել Ամերիկայի լավագույն բուհերում եւ պաշտոնեական առաջընթացի մեծ հեռանկար ուներ իր ծննդավայրում, որտեղ աշխատում էր բավական հեղինակավոր միջազգային իրավաբանական ընկերություններից մեկում: Սակայն Հայաստանում տեղի ունեցած անսպասելի արհավիրքը՝ Սպիտակի 1988թ. դեկտեմբերյան երկրաշարժը, շրջեց բարեհաջող դասավորված նրա կյանքի ու աշխատանքային գործունեության հունը: Բնության տարերքին ավելացել էին Ադրբեջանից մազապուրծ հայ փախստականների չդադարող հոսքերը: Ծանր կացության մեջ հայտնված Հայրենիքը օգնության էր կանչում իր անվեհեր զավակներին:

Երեսուն տարին տակավին չբոլորած հայրենասեր երիտասարդը՝ թողնելով ամեն ինչ, բժշկուհի մայրիկի հետ շտապեց Գյումրի եւ Սպիտակ՝ սատարելու աղետյալ հայրենակիցներին: Եկավ, օգնեց եւ որոշեց մնալ մշտապես՝ հետագայում Երեւան տեղափոխելով նաեւ ընտանիքը. տիկնոջը՝ Արմենուհի Հովհաննիսյանին, եւ մանկահասակ երեխաներին: Նա պատրաստ էր լիդերի իր բնատուր տաղանդը, ամերիկյան մի քանի համբավավոր բուհերում ստացած խոր գիտելիքներն ու անհատնում եռանդը ծառայեցնել ավերակներից հառնող Մայր-հայրենիքի ծաղկման եւ տարաբախտ հայրենակիցների բարօրության գործին: Այդպիսի մարդիկ չէին կարող աննկատ մնալ, Րաֆֆին սիրվեց ժողովրդի կողմից, իսկ նորանկախ երկրի ղեկավարությունը 1991թ. հոկտեմբերին նրան վստահեց պետության արտաքին գործերի նախարարի բարձր ու պատասխանատու պաշտոնը: Փաստորեն զրոյից, այսինքն՝ ինքնուրույն դիվանագիտական աշխատանքի փորձի բացակայության պայմաններում, Հովհաննիսյանը շատ արագ կայացման ուղեգիծ դուրս բերեց հայրենի արտաքին քաղաքական գերատեսչությունը՝ որպես ժամանակի գործուն պետական կառույցներից մեկը: Իսկ նախարարի պաշտոնից հրաժարական տալուց հետո, որի պատճառը քաջ հայտնի է հանրությանը, նա երիտասարդ քաղաքագետ Տիգրան Հայրապետյանի հետ ձեռնարկեց ՌԱՀՀԿ-ի հիմնադրման գործը՝ համատեղ մշակելով ապագա Կենտրոնի գործունեության հայեցակարգը եւ հղացած գաղափարը կյանքի կոչելու ծրագիրը: Այնուհետեւ հարկ եղավ գրասենյակային տա-

րածք վարձակալել եւ այն հագեցնել անհրաժեշտ կազմ-տեխնիկայով, սարքավորումներով ու կահույքով:

ՌԱՀՀԿ-ի նախասկզբնական կադրային զինանոցը բավական համեստ էր. հիմնադիր նախագահից բացի, աշխատակցում էին եւս 7 հոգի՝ փոխտնօրեն եւ միաժամանակ գիտական հետազոտությունների ղեկավար Տիգրան Հայրապետյանը՝ այժմ լուսահոգի, իրանագետ Էմմա Քեզիջանյանը, թուրքագետ Հակոբ Չաքրյանը, լրագրող Աղասի Ենոքյանը, գործավար-քարտուղարուհի Սոնյա Բազիկյանը, վարչական մասի պատասխանատու Կարապետ Կալենցյանը, տեխնիկական աշխատող եւ համատեղությամբ վարորդ Սուրեն Ավագյանը: Ամիսներ անց անձնակազմը համալրվեց վերլուծական հակումներ ունեցող նոր մասնագետներով, որոնց մեծ մասը՝ լինելով պատմաբաններ եւ արեւելագետներ, հիանալի տիրապետում էին նորագույն պատմությանն ու տեղի ունեցող իրադարձությունների տրամաբանությանը, իսկ փորձագիտական իրենց հմտությունները զարգացրին արդեն գործնական աշխատանքի ընթացքում:

Համալրումը շահեկան եղավ ոչ միայն քանակապես, այլեւ որակական առումով, երբ 90-ականների կեսերից սկսած՝ ՌԱՀՀԿ եկան տարբեր տարածագոտիների ու թեմատիկ ընդգրկումների գծով փորձագետ-վերլուծաբաններ Գայանե Նովիկովան, Ներսես Մկրտչյանը, Մովսես Արիստակեսյանը, Մաթեւոս Տեր-Մանվելյանը, Ֆելիքս Տեր-Մարտիրոսովը, Աղավնի Կարախանյանը, Անահիտ Մկրտչյանը, Մանվել Սարգսյանը, Ալեքսանդր Գրիգորյանը, Մկրտիչ Չարդարյանը, Աղասի Թադեւոսյանը, Բագրատ Սադոյանը, Վրեժ Ջիջիյանը, Արամ Հարությունյանը, Սերգեյ Շաքարյանցը, ինչպես նաեւ հետազոտական աշխատանքները համակարգող տնօրեն Արշավիր Գաբուճյանը, գրասենյակային մենեջեր Սամվել Մուրադյանը, համակարգչային դիզայներ Անդրանիկ Մուրադյանը, վարչական օգնական Շուշանիկ Խաթլամաջյանը, տեքստերի խմբագրության ու թարգմանության համար պատասխանատուներ Էլմիրա Սարվազյանը, Սյուզան Մարուխյանը, Չառա Օհանյանը, Թամար Ստեփանյանը եւ ուրիշներ:

Շատ չանցած, ի հայտ եկավ Կենտրոնի առաջին տպագիր արտադրանքը՝ մամուլում հրապարակված աշխատանքների անդրանիկ պրակը: Իսկ 1997թ. ապրիլին անգլերեն լեզվով լույս տեսավ «Mountainous Karabakh: A White Paper» գիրքը, որն աննախադեպ հաջողություն ունեցավ եւ մեծ պահանջարկ էր վայելում Հայաստանի ու աշխարհի զանազան միջազգային կազմակերպություններում եւ ՀՀ-ում հավատարմագրված օտարերկրյա ներկայացուցչություններում:

Գործունեության առաջին ամիսներից սկսած՝ ՌԱՀՀԿ-ն, բացի փորձագիտական առանձին հոդվածներից, մենագրություններից ու հատուկ ժողովածուներից, սեփական ուժերով թողարկում էր «Հայացք Երեւանից» լրատվական-վերլուծական եռամսյա պարբերականը, որի էջերում իրենց անաչառ արտացոլումն էին գտնում ինչպես Հայաստանի եւ Արցախի ներքին խնդիրներն ու մարտահրավերները, այնպես էլ տարածաշրջանի եւ միջազգային կյանքի զարգացումները:

1998թ. սկզբին պարբերականին փոխարինելու եկավ նույնանուն, բայց արդեն ամենամսյա քաղաքական, հասարակական, մշակութային վերլուծական պատկերազարդ հանդեսը, որի գլխավոր խմբագիրն էր Վալերի Այդինյանը՝ այժմ լուսահոգի: «Նորացված» ամսագրի շուրջ համախմբվել էր ոչ միայն աշխատակցային, այլեւ հեղինակային բավական հոծ ու արհեստավարժ կազմ՝ լրագրողներ Հրաչուհի Փալանդուզյանը (խմբագիր), Գեւորգ Լալայանը (թարգմանիչ եւ խմբագիր), Կարինե Յալանուզյանը (սրբագրիչ), թարգմանիչներ Նունե Այդինյանը, Մարինե Մարգարյանը, Լեոնիդ Չուլֆուղարյանը, հեղինակներից՝ ակադեմիկոս Գրիգոր Գուրզադյանը, ԵՊՀ դասախոս Արամ Հարությունյանը, պատմական գիտությունների թեկնածու Հայկ Դեմոյանը, լրագրողներից՝ Սերգեյ Գալոյանը, Լիլիթ Պողոսյանը, Ասպրամ Ծառուկյանը, Գեւորգ Հարությունյանը, Արմեն Հակոբյանը, Մուսաննա Պետրոսյանը եւ շատ ուրիշներ: Սակայն ամենաակտիվ հեղինակները, որոնք գրեթե յուրաքանչյուր համարում հանդես էին գալիս օրախնդիր թեմաներ արծարծող վերլուծական հոդվածներով, Կենտրոնի վերը թվարկված փորձագետներն էին: «Հայացք Երեւանից» հանդեսը հրատարակվեց մինչեւ 2003 թվականը:

2000 թվականը Ռազմավարականի կյանքում նշանավորվեց «Տարածաշրջանային եւ անդրտարածաշրջանային համագործակցության ու հակամարտությունների կարգավորման հեռանկարները» թեմայով երկօրյա միջազգային համաժողովով: Այն անցկացվեց սեպտեմբերի 27-28-ին՝ Լինսի հիմնադրամի, ԵԱՀԿ-ի, ՀՀ Կենտրոնական բանկի, «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության եւ «KPMG Հայաստան» ընկերության օժանդակությամբ: Համաժողովին մասնակցող դեսպանների ու դեսպանությունների աշխատողների, միջազգային կառույցների բարձրաստիճան պաշտոնյաների,

պետական եւ ռազմական ականավոր գործիչների թվում էին ՀՀ պաշտպանության փոխնախարար, գեներալ Արթուր Աղաբեկյանը, Հայաստանի ԱԳ փոխնախարար Ռուբեն Շուգարյանը, ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղարի գրասենյակի այցելությունների վարչության պետ Ուերներ Բաուենսը, Օքսֆորդի համալսարանի պատվավոր պրոֆեսոր Մայքըլ Քեյզերը, ՌԴ ԱԳ նախարարության ԱՊՀ երկրների

4-րդ դեպարտամենտի փոխտնօրեն, դեսպան Ալեքսանդր Չեպուրինը, ԵԱՀԿ հակամարտությունների կանխարգելման կենտրոնի ղեկավար, դեսպան Մարթոն Քրազնայը, ԵԱՀԿ երեւանյան գրասենյակի տնօրեն, դեսպան Ռոյ Ռիվը, Թուրքիայի նախկին արտգործնախարար, դեսպան Իլթեր Թուրքմենը, ՌԴ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ, գեներալ-մայոր Անատոլի Կլիմենկոն, իրանցի փորձագետ Մոհամադ Իբրահիմին, Եվրոպական քաղաքականության հետազոտությունների կենտրոնի համանախագահ Մայքըլ Էմերսոնը (Բելգիա), Վաշինգտոնի Ջոնս Հոպկինս համալսարանի Միջազգային հատուկ հետազոտությունների դպրոցի հրավիրյալ գիտաշխատող Լեյլա Ալիեւան (Ադրբեջան), Ուկրաինայի ԱԳ նախարարության ներկայացուցիչ Գենադի Ալտուխովը եւ ուրիշներ: Այդ ժամանակ ՌԱՀՀԿ-ի գործադիր տնօրենը ՀՀ նախկին պետնախարար Հրաչ Հակոբյանն էր:

Հաջորդ խոշոր միջոցառումն իրեն երկար չսպասեցրեց: 2001թ. հոկտեմբերի 11-ին ՀՀ-ում Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության դեսպանության աջակցությամբ կազմակերպված միջազգային համաժողովը նվիրված էր «Ոստիկանության դերը ժողովրդավարական համակարգում» թեմային եւ կոչված էր պատասխանելու այն գլխավոր հարցին, թե ՀՀ ինքնիշխանության առաջին տասնամյակում որքանով է հաջողվել հանրային կյանքում ներդնել օրենքի գերակայության սկզբունքներն ու հասարակության անդամների ապահովության երաշխիքները, եւ որոնք են արդյոք ոստիկանության դերի բարձրացման ու Հայաստանի ժողովրդավարացման խոչընդոտների հաղթահարման ուղիները: Ամենաշատը հենց այդ դրույթներն է իր բացման խոսքում կարեւորել ՌԱՀՀԿ հիմնադիր նախագահ Րաֆֆի Հովհաննիսյանը: Համաժողովում ողջույնի խոսքով հանդես է եկել ՀՀ-ում ԳԴՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Ֆոլքեր Չայցը, իսկ թեմատիկ զեկույցներով՝ իրավագիտության դոկտոր Վլադիմիր Նազարյանը, սահմանադրագետ Վարդան Պողոսյանը, իրավաբան Հրայր Թովմասյանը, ՄԴ անդամ Վալերի Պողոսյանը, Մախարովի անվան Մարդու իրավունքների կենտրոնի տնօրեն Լեւոն Ներսիսյանը, ազգագրագետ Հրանուշ Խառատյանը, Հայաստանի Հելսինկյան կոմիտեի նախագահ Ավետիք Իշխանյանը, «Ընդդեմ իրավական կամայականության» ՀԿ գործադիր տնօրեն Լարիսա Ալավերդյանը, ՌԱՀՀԿ փորձագետ Աղասի Թադեւոսյանը եւ այլ բանախոսներ: Այդ ժամանակ «Հայացք Երեւանից» հանդեսի գլխավոր խմբագիրն Այդին Մորիկյանն էր, համակարգչային ձեւավորողը՝ Գոռ Գրիգորյանը, լուսանկարիչները՝ նախ Հակոբ Բերբերյանը, ապա՝ Վահան Քոչարը, տնօրենը՝ Ռաֆիկ Սկրտչյանը:

Իր գործունեության ութերորդ տարում՝ 2002-ին, Կենտրոնն արդեն հրապարակի վրա ուներ հետազոտական աշխատանքների, մենագրությունների, գրքերի ու երկրում, տարածաշրջանում եւ աշխարհում կատարվող առանցքային իրադարձությունների վերաբերյալ վերլուծական անդրադարձների մի տպավորիչ գրադարակ: Հաշվի առնելով ակնառու ձեռքբերումները եւ հետագա արդյունավետ աշխատանքի համար բնականոն պայմանների անհրաժեշտությունը, Լինսի հիմնադրամը հոյակապ նվեր էր մատուցել. ՌԱՀՀԿ-ն ստացավ նիստերի դահլիճով ժամանակակից նոր շենք, որտեղ սկսեցին կանոնավորապես անցկացվել թեմատիկ սեմինարներ ու կլոր սեղանի շուրջ բազմաբնույթ քննարկումներ՝ համապատասխան ոլորտների մասնագետների, քաղաքագետների ու քաղաքական գործիչների, միջազգային կառույցների եւ ՀՀ ոչ կառավարական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ: Հետագայում նիստերի դահլիճը լայնորեն օգտագործվում էր նաեւ որպես հարթակ հանրային բանախոսությունների, երիտասարդ քաղաքագետների դասընթացների եւ այլ միջոցառումների համար:

Նույն տարում սկսել էր թարմացվել Կենտրոնի աշխատակազմը. գիտական մասի տնօրեն էր նշանակվել տնտեսագիտության դոկտոր Թաթուլ Մանասերյանը եւ, միաժամանակ, աշխատանքի էր լծվել երիտասարդ փորձագետների մի նոր համաստեղություն՝ Հովսեփ Խուրշուդյանը, Ստյոպա Սաֆարյանը, Արծվի Բախչինյանը, Վահագն Ազգյանը, Մարատ Ատովմյանը: Զգալապես աշխուժացել էր նաեւ հանրային կապերի ծառայությունը՝ ի դեմս Աշոտ Աղաբաբյանի, Լիլիթ Սարուխանյանի եւ Ծովինար Պետրոսյանի: Նոր եռանդուն աշխատակիցներով համալրվել էր վարչատնտեսական հատվածը:

Արդյունքում ՌԱՀՀԿ-ի 2002թ. տարեգիրքը, որը Կենտրոնի փորձագետների ու նրա հետ համագործակցաբար աշխատող մասնագետների ջանադրության խոսուն առհավատչյան էր, նվիրված էր մինչեւ 2020 թվականը երկրի զարգացման եւ անվտանգության ռազմավարության մշակմանը, նրա անցած ճանապարհի վերաիմաստավորմանն ու ապագայի առաջընթացն ապահովող ուղիների որոնմանը: Այդ հրատարակչությունն առաջինն էր, որը համապարփակ ուսումնասիրության նյութ էր դարձնում հետխորհրդային ողջ շրջանի պետական եւ հասարակական կյանքի բոլոր ոլորտները՝ ներկայացնելով Հայաստանի գիտական-փորձագիտական բնագավառի ձեռքբերումներն ու զարգացման միտումները:

Միջազգային խորհրդաժողովների շարքը 2003-ին շարունակվում էր, եւ Կենտրոնը ՆԱՏՕ-ի հետ համատեղ անցկացրեց ՀՀ-ում ազգային փոքրամասնությունների

իրավունքների պաշտպանության թեման արծարծող սեմինար-քննարկում, որին մասնակցում էին երկրում ապրող բոլոր ազգային փոքրամասնությունների՝ եզդիների, քրդերի, ռուսների, ասորիների, հույների եւ մյուս համայնքների ներկայացուցիչները, խնդրին տիրապետող պետական պաշտոնյաներ, դիվանագետներ, Եվրոպայի խորհրդի ու ԵԱՀԿ-ի մասնագետներ, ինչպես նաեւ «Եվրասիա» հիմնադրամի գործընկերներ Վրաստանից եւ Ադրբեջանից:

2004 թվականին ՌԱՀՀԿ-ը հանդիսավորապես նշեց հիմնադրման առաջին տասնամյակը, որի կապակցությամբ թողարկեց հոբելյանական ստվար մի ժողովածու: Անցած տասնամյակում արդեն կյանքի էր կոչվել փաստական հարուստ նյութի վրա խարսխված շուրջ 100 գիրք՝ գլխավորապես վերլուծական անդրադարձներ, մենագրություններ եւ հատուկ հրատարակություններ: Այդ շրջանում աշխատանքի են ընդունվում նոր երիտասարդ աշխատողներ՝ սոցիոլոգ Սյուզանա Քարսեղյանը, համակարգչային ցանցի կառավարիչ Իրինա Սիմոնյանը, գրադարանավարուհի Արաքս Խալաթյանը, վարչական տնօրենի օգնական Գեւորգ Սահակյանը եւ այլք: Նույն տարում Կենտրոնում ստեղծվում

է Հանրային կարծիքի ուսումնասիրման ազգային ծառայություն, որը գործում է մինչեւ 2007 թվականը ներառյալ: Այդ ընթացքում ինչպես հանրապետության բնակչության շրջանում, այնպես էլ փորձագիտական մակարդակով անցկացվում են ամենաարդիական խնդիրների վերաբերյալ մի քանի տասնյակի հասնող սոցիոլոգիական հարցումներ, որոնց արդյունքները պարբերաբար վերլուծվում ու ամփոփվում էին սեմինարներում եւ հրապարակվում էլեկտրոնային մամուլում:

2005-ին Կենտրոնի խնամարկությունը կտրուկ նվազում է, եւ անձնակազմը ստիպված է լինում աշխատել ֆինանսական սղության բարդ պայմաններում: Մի շարք ծրագրեր փակվում են: Սակայն անձնակազմի՝ իր մասնագիտական կոչմանն առավել նվիրված հիմնական կորիզը մնում եւ շարունակում է աշխատել: Այդ շրջանում հետազոտությունների ղեկավար է նշանակվում Կենտրոնի երիտասարդ ու եռանդուն փորձագետներից մեկը՝ Ստյոպա Սաֆարյանը: Դրությունը հետզհետե շտկվում է, եւ 2007-ին ՌԱՀՀԿ-ը հրապարակում է տարեվերջյան հիմնարար աշխատությունը՝ եռալեզու գիրքը, որը Հայաստանի այսօրվա ու վաղվա հիմնախնդիրների վերաբերյալ Կենտրոնի եւ նրա հետ համագործակցող փորձագիտական խմբի ստեղծագործական պրպտումների արգասիքն էր: Դա անհատական եւ թիմային ակտիվ գործակցության մի հանգրվան էր, որը թույլ էր տալիս արծարծել նոր հետաքրքիր թեմաներ, ընդլայնել հետազոտությունների աշխարհագրությունը եւ ուրույն մոտեցումներ ցուցաբերել տեսական ու գործնական քննարկումների եւ կիրառական ուսումնասիրությունների նկատմամբ:

Հաստատության կյանքում 2006-2007 թվականներն արդյունավորվեցին հատկապես միջազգային հեղինակություն վայելող «Համաշխարհային հարցերի Չիկագոյի խորհուրդ» եւ «Համաշխարհային հասարակական կարծիք» կազմակերպությունների հետ ՌԱՀՀԿ-ի Հանրային կարծիքի ուսումնասիրման ազգային ծառայության սերտ համագործակցությամբ: Համամոլորակային այդ կազմակերպությունների կողմից աշխարհի 18 երկրներում անցկացված հարցախույզներում, որոնց օժանդակում էին տեղերում գործող մեկական սոցիոլոգիական կառույց՝ բնականաբար ամենից ազդեցիկները, Հայաստանը ներկայացնում էր Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնը: Ուսումնասիրությունները նվիրված էին մասնավորապես համաշխարհային տաքացման, շրջակա միջավայրի պահպանման, աշխարհում ԱՄՆ-ի դերակատարության եւ մի շարք այլ գլոբալ խնդիրների բացահայտմանը:

2008-ին ՌԱՀՀԿ-ն անդրադարձել է Հայաստանի եւ հարավկովկասյան տարածաշրջանի հանգուցային խնդիրների ու մարտահրավերների վերհանմանը՝ սեմինարների, կլոր սեղանի շուրջ հանրային քննարկումների, շաբաթական հրատապ դիտարկումների, վերլուծությունների եւ մենագրությունների տեսքով: Քննարկման նյութ են դառնում ոչ միայն ներքաղաքական եւ ներհասարակական օրախնդիր թեմաները, այլեւ աշխարհաքաղաքական մարտահրավերներն ու Հայաստանի անվտանգության հարցերը:

2009թ. փետրվարին ՌԱՀՀԿ տնօրեն նշանակվեց հայտնի վերլուծաբան Ռիչարդ Կիրակոսյանը՝ զինանոցում ունենալով երկրի համար կարեւորագույն հինգ հիմնական ոլորտներ ներառող հետազոտությունների ու վերլուծությունների իրականացման ծրագրեր: Դրանք էին՝ հասարակությանը հուզող հարցեր, տնտեսություն, միջազգային եւ տարածաշրջանային մարտահրավերներ, ազգային անվտանգությանն առնչվող օրակարգ, զարգացման համաշխարհային ու տարածաշրջանային միտումներ: Խնդիր էր դրված նաեւ պահպանել ու արդիականացնել Կենտրոնի՝ որպես առաջատար Think tank հաստատության, եզակի դիրքը եւ մտավոր ազնվության, արհեստավարժ անաչառության սկզբունքների վրա խարսխված ստեղծագործ, նորարար քննախուզությանը ներազդողի դերը՝ զուգահեռաբար բարձրացնելով բանավեճերի մակարդակն ու մշակույթը եւ ընդարձակելով Հայաստանում քաղաքական դատողությունների տեսածիրը:

Տարին հարուստ էր ոչ միայն սեմինարներով, ասուլիսներով, առանց հղումների հատուկ զեկուցումներով եւ մեկնաբանություններով, այլեւ չորս հիմնարար մենագրություններով ու ծրագրային հոդվածներով: Մասնավորապես՝ Րաֆֆի Հովհաննիսյանը հանդես եկավ «Բաց նամակ հայ ազգին» վերտառությամբ հրապարակախոսական ուղերձով եւ հայ-թուրքական հարաբերություններին նվիրված ուղենշային հոդվածաշարով, որը տպագրեցին նաեւ արտասահմանյան մի շարք հեղինակավոր պարբերականներ:

Հաջորդ տարվա՝ 2010-ի սկիզբը նշանավորվեց «ՌԱՀՀԿ-ն՝ 15 տարեկան. նոր գաղափարների ուժը» եռալեզու տարեգրքի լույսընծայմամբ, որի մեջ համակողմանիորեն արծարծված են երկրի առաջընթացի արագացման ուղիները, ներքաղաքային ու ներազգային հրամայականները, սոցիալ-տնտեսական, մշակութային խնդիրները, արտաքին քաղաքականության գերակայությունները, ապագայի ուղենիշները եւ հրատապ այլ թեմաներ: Այդ տարվա ամենաառանցքային նյութը Արցախն էր, որի խնդրի վերաբերյալ լրատվամիջոցներին, այդ թվում՝ ադրբեջանական, պարզաբանումներ ու մեկնաբանություններ էին տալիս Մանվել Սարգսյանը, Ռիչարդ Կիրակոսյանը եւ Կարապետ Կալենյանը: Արցախյան թեմատիկայի պսակը դարձավ Մանվել Սարգսյանի հեղինակած «Լեռնային Դարաբաղ. պատերազմ եւ քաղաքականություն (1990-93թթ.)» ռուսերեն աշխատությունը, որը ԼՂՀ-ում եւ ՀՀ-ում պետականության կայացման փուլերի անաչառ վերլուծության լուրջ փորձ է: 90-ականների սկզբին պետականակերտման ոլորտի խեղաթյուրումները, ինչպես նաեւ բանակ-քաղաքացիական իշխանություններ եւ տնտեսություն-քաղաքականություն սերտաճման գործընթացներն են լուսաբանված ՌԱՀՀԿ-ի արտահաստիքային հեղինակների ուժերով պատրաստված՝ «Սահմանադրական պետության կառուցման հիմնախնդիրը Հայաստանում» գրքում:

Տարվա տպագրական արտադրանքի բեղուն «հունձքը» պայմանավորեցին Րաֆֆի Հովհաննիսյանի «Հայաստանի դիրքորոշումը. Արդարություն՝ տանը, արդարություն՝ աշխարհում» եւ «Ամեն ինչին իր ժամանակը. Թուրքիան, Իսրայելը եւ ճշմարտության պահը» հոդվածները: Վերջինիս անգլերեն տարբերակը տպագրվել է նաեւ ԱՄՆ-ի, Իսրայելի, Թուրքիայի եւ Եվրոպայի բավական ազդեցիկ լրատվամիջոցներում: Իսկ տարեվերջին իր առաջին շրջանավարտումը տվեց ՌԱՀՀԿ-ին առընթեր Երիտասարդ փորձագետի նորաբաց դպրոցը: Համապատասխան նմուշի վկայականներ ստացավ անվճար հիմունքներով եռամսյա դասընթացներ անցած 25 երիտասարդ:

2011թ. ապրիլին Կենտրոնի հետազոտական աշխատանքների համակարգման պատասխանատվությունը

ստանձնեց ճանաչված քաղաքագետ Մանվել Սարգսյանը: ՌԱՀՀԿ-ում արդեն աշխատանքի մի քանի տարվա փորձ ունեցող աշխատողների եւ նորեկների ուժերով վերաձեւավորվեց փորձագետների ու օգնականների նոր թիմ, որի կազմում էին Սարո Սարոյանը, Էդգար Վարդանյանը, Արմինե Ղազարյանը, Աշխեն Մուշեղյանը, Լիլիթ Սարուխանյանը, Ռուզան Պլուզյանը եւ հետագայում նրանց միացած Գրիգոր Բոյախչյանցը: Պարբերաբար անցկացվող քննարկումներին մասնակցում էին ոչ միայն փորձագետ-վերլուծաբաններ, հանրային գործիչներ ու լրագրողներ, այլեւ Հայաստանում հավատարմագրված դիվանագիտական առաքելությունների եւ միջազգային կառույցների բարձրաստիճան պաշտոնյաներ: 2011 թվականի գործունեությունն ամփոփվեց «Հարավային Կովկասը 2008 թվականից հետո» վերտառությամբ նոր եռալեզու տարեգրքով, որում վերհանված է նախորդ երեք տարիներին մեր երկրում, հարավկովկասյան տարածաշրջանում եւ աշխարհում տեղ գտած կարեւորագույն զարգացումների ու հեռանկարների համայնապատկերը: Դեկտեմբերին հերթական շրջանավարտումը տվեց Երիտասարդական դպրոցը, որտեղ ընդգրկված էին ոչ միայն սկսնակ փորձագետներ, այլեւ քաղաքագիտությամբ եւ հասարակական գիտություններով հետաքրքրված երիտասարդներ:

2012-ն արդյունավետ էր հատկապես լրատվամիջոցներում ՌԱՀՀԿ փորձագետների ակտիվ մասնակցությամբ հրավիրվող քննարկումների, մեկնաբանությունների եւ բանավեճերի տեսանկյունից: Մարտի 23-ին Երիտասարդ քաղաքագետների դպրոցում վերսկսվեցին պարապմունքները. ուսումնական ծրագիրը ներառում էր 13 սեմինար՝ դարձյալ շաբաթը մեկ

պարբերականությամբ: Ուսուցման երրորդ տարվա նյութը «ՀՀ-ում քաղաքացիական հասարակության կայացման եւ սահմանադրական պետության ձեւավորման հիմնախնդիրները. նոր մարտահրավերներ» թեման էր: Մայիսից սկսյալ Կենտրոնը ձեռնարկեց թեմատիկ վերլուծականների շարք՝ «Փոփոխվող աշխարհ. Հայացք Երեւանից» եռամսյա պարբերականի տեսքով թողարկելով չորս համար: Նոր հրատարակության նպատակը տարածաշրջանային եւ համաշխարհային զարգացումների լույսի ներքո Հայաստանի անհետաձգելի խնդիրների լուսաբանումն էր, ինչպես նաեւ մարտահրավերների ու հեռանկարների մատնանշումը: Տարին առատ էր պաշտոնական հանդիպումներով եւ հյուրընկալություններով: ՌԱՀՀԿ-ում Րաֆֆի Հովհաննիսյանն ընդունել է Հայաստանում հավատարմագրված մի շարք երկրների դեսպանների, ինչպես նաեւ Գերմանիայի եւ Ուրուգվայի ԱԳ նախարարներին, հանդիպումներ է ունեցել ֆրանսիացի, անգլիացի ամերիկացի ուսանողների ու թուրք լրագրողների հետ:

Հաջորդ երկու տարիներին Կենտրոնը մեծ ուշադրություն էր դարձնում զանգվածային տեղեկատվության միջոցներով իրականացվող աշխատանքներին: 2013-ին ՌԱՀՀԿ փորձագետները վեց տասնյակից ավելի հարցազրույցներ ու մեկնաբանություններ են տվել հայաստանյան եւ արտասահմանյան թերթերին, հեռուստաալիքներին, վերլուծական կայքերին ու լրատվական գործակալություններին: Բացի դրանից, նույն տարում անց են կացվել շուրջ մեկ տասնյակ սեմինարներ եւ կլոր սեղանի շուրջ քննարկումներ, իսկ տարին ամփոփվել է փորձագիտական խմբի ուժերով հրատարակված «Հայաստան-2013. հաղթահարելով դժվարությունները» աշխատությամբ: Նրանում իրենց հակիրճ արտացոլումն են գտել 2013 թվականի հասարակական-քաղաքական կյանքի առանցքային իրադարձությունները:

Հիմնադրման 20-րդ տարին՝ 2014 թվականն առանձնանում է բազմահազարանոց լսարաններ ունեցող լրատվամիջոցների հետ Կենտրոնի փորձագետների ակտիվ գործակցությամբ: Այդ տարվա տեղեկատվական «հունձքը» կազմում է 75-ից ավելի հարցազրույցներ եւ գրեթե նույնքան մեկնաբանություններ միջազգային ու ներպետական, քաղաքական-հասարակական խնդիրների վերաբերյալ: Իսկ սեպտեմբերի 3-ին Ռազմավարականը ԼՂՀ-ում գործող հասարակական կազմակերպություններից մեկի՝ Արցախի արտաքին քաղաքականության ու անվտանգության հանրային խորհրդի հետ համատեղ Շուշիում անցկացրեց ընդլայնված քննարկում, որը նվիրված էր «ԼՂՀ հիմնախնդիրը միջազգային հարաբերությունների սաստկացման պայմաններում» թեմային: Խորհրդաժողովին մասնակցում էին քաղաքագետ-վերլուծաբաններ, արցախյան խնդրին փորձագիտական մակարդակով տիրապետող անձինք Երեւանից ու Արցախից, ՀԼՄ-ների ներկայացուցիչներ: 2014-ի ավանդական տարեվերջյան ժողովածուն հոբելյանական էր եւ կրում էր «Հայաստան-2014. ստեղծագործական ուղու 20 տարիներ» վերտառությունը:

Հետագա չորսուկես տարիները կարելի է բնորոշել իբրեւ ժամանակին համահունչ նոր մոտեցումների եւ տեղեկատվական նոր աշխատաեղանակների ներդրման ակտիվ ձեւերի փնտրտուքների ժամանակաշրջան: Այդ փուլում կենտրոնի գլխավոր հրատարակությունը «Փոփոխվող աշխարհ. Հայացք Երեւանից» եռամսյա հանդեսն էր, որը պարբերաբար ներկայացնում էր ժամանակի ամենակարեւոր թեմաներով վերլուծական նյութեր, հետազոտություններ, ժամանակագրական եւ քննական տարաբնույթ դիտարկումներ: Ջետեղվում էին գլխավորապես Հայաստանի ու Մեծ մերձավոր արեւելքի տարածագոտու քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական հրատապ հիմնախնդիրներին առնչվող ուշագրավ ուսումնասիրություններ, օրախնդիր անդրադարձներ եւ այլն:

2017թ. սեպտեմբերի 26-ից ՌԱՀՀԿ-ն անցնում է տեղեկատվության, վերլուծական հետազոտությունների տարածման նոր, ավելի արդիական, արագ ու արդյունավետ միջոցի՝ էլեկտրոնային տարբերակի ներդրման: Նախորդին փոխարինելու էր եկել շաբաթական թարմացումներով «ՌԱՀՀԿ. Հայացք Երեւանից» էլեկտրոնային շաբաթաթերթը: Ամենակազմը շարունակում է արդեն ձեռք բերված բազմամյա փորձի լույսով հավատարիմ մնալ մամուլի ամենակարեւոր երկու սկզբունքների՝ հեղինակային խոսքի լիակատար ազատության եւ անաչառության ապահովմանը:

Չուգահեռաբար՝ գործածության մեջ են դրվում այնպիսի հնարքներ, ինչպիսիք են թեմատիկ, ժանրային ու ոճական բազմազանությունը, նյութի կառուցիկությունը եւ մատուցման դյուրացումը: Անցումը աշխատանքի նոր, առաջնակարգ ձեւերի՝ հնարավորություն է տալիս արագ ու հասանելի դարձնել տպագիր արտադրանքի շրջանառությունը՝ ներառելով կարծիքների լայն տարրապատկեր եւ անհամեմատ ավելի մեծ լսարան: Շուրջ երկու տարվա փորձը վկայում է, որ էլեկտրոնային տարբերակն ի զորու է ապահովել մեր հետազոտական գործունեության պատշաճ շարժընթացը, ռիթմը եւ վերլուծությունների թեմատիկ խճանկարը:

Մի խոսքով՝ նոր «Հայացքը» ապարեզ է իջել ոչ միայն նոր ծրագրահենքով, գաղափարներով ու տեխնիկական նորովի լուծումներով, այլեւ ներհայաստանյան վայրիվերումները, փոփոխվող աշխարհի դեմքն ու գույները հնարավորինս արագ եւ անսխալ տարբերակելու, իմաստավորելու եւ հանրությանը ներկայացնելու գործում իր դերակատարության խորն ըմբռնումով: ՌԱՀՀԿ-ի «Հայացք Երեւանից» կայքէջի թարմաշունչ, լուսառատ եւ կառուցողական ընթացքին նոր երանգ են հաղորդում ռադիոթողարկումները, որոնք շաբաթական պարբերականությամբ սփռում են երկրում տեղի ունեցած կարեւորագույն իրադարձություններն ու դրանց անաչառ մեկնաբանությունները:

Ամփոփում

ՌԱՀՀԿ-ն իր կենսագրության 26-րդ տարին թեւակոխում է նվաճած դիրքերը նորովի ամրացնելու վճռականությամբ: Եվ այսօր Կենտրոնի հիմնադիր նախագահ Րաֆֆի Կ. Հովհաննիսյանի գլխավորած անձնակազմի յուրաքանչյուր անդամ՝ հետազոտությունների ղեկավար, քաղաքագետ Մանվել Սարգսյանը, վարչական տնօրեն, վերլուծաբան Կարապետ Կալենցյանը, խմբագիր, հրապարակախոս Գեւորգ Լալայանը, թարգմանիչ Մարինա Մուրադյանը, հանրային կապերի մասնագետ Լիլիթ Սարուխանյանն ու համակարգչային ցանցի կառավարիչ Աշոտ Թուրաջյանը եւ մյուսները իրենց ուրույն տեղն ունեն ընդհանուր հաջողությունների մեջ: Անշուշտ, ձեռքբերումների կշիռն ու փայլը զգալիորեն պակաս կլինեին, եթե ստեղծագործական խմբի հետ ներդաշն չաշխատեր օժանդակ-տեխնիկական հատվածը՝ ի դեմս Մամիկոն Սարգսյանի, Անժելա Դանիելյանի, Համլետ Բաղալյանի, Արաքս Խալաթյանի, Ջուլիետա Սարգսյանի եւ Ռաֆիկ Քարամյանի:

Փորձագիտական-վերլուծական գործունեության համակարգման եւ արդյունավետ կազմակերպման առումով զգալի ավանդ են ներդրել տարբեր ժամանակներ ղեկավարած Տիգրան Հայրապետյանը, Արշավիր Գաբուճյանը, Հրաչ Հակոբյանը, Թաթուլ Մանասերյանը, Ստյոպա Սաֆարյանը, Ռիչարդ Կիրակոսյանը եւ Մանվել Սարգսյանը:

Կենտրոնի գաղափարական քուրայում թրծված եւ փորձի մեծ դպրոց անցած մի շարք մասնագետներ հետագայում ձեռնարկեցին վերլուծական-քաղաքագիտական իրենց հաստատությունները եւ այժմ շարունակում են ձեռք բերածն արդյունավետ կերպով ներդնել կիրառության մեջ՝ զարգացնելով ու բազմապատկելով ավանդույթները: Նախկին աշխատակիցների շարքում կան ճանաչված քաղաքական գործիչներ, գիտնականներ, Ազգային ժողովի պատգամավորներ, լրագրողներ: Ռազմավարականն իրավամբ հպարտանում է իր նախկին եւ ներկա աշխատողների հաջողություններով:

Երկուսուկես տասնամյակի ընթացքում ՌԱՀՀԿ-ն պատրաստել է հարյուրավոր հրատարակություններ ու զեկույցներ, հատուկ թողարկումներ, պարբերաբար անց է կացրել սեմինարներ, խորհրդաժողովներ, ինչպեսեւ կլոր սեղանի շուրջ տարաբնույթ քննարկումներ ու սոցիոլոգիական հարցումներ՝ նպատակ ունենալով բարձրացնել հանրային իրազեկությունը եւ խորացնել քաղաքացիական ներգրավվածությունը մի շարք հրատապ ոլորտներում: Հայթուրքական հարաբերությունների վերհանում, մարդու իրավունքների ու ազատությունների իրականացման միջավայրի ձեւավորում, ազգային տնտեսության մարտահրավերների դիմագրավում, անվտանգություն, արցախյան հիմնախնդրի համակողմանի արծարծում, Հայաստան-Արցախ-Սփյուռք եռամիասնության ներկայացում, Հարավային Կովկասում Հայաստանի տեղի ու դերի ճշտորոշում. ահա ՌԱՀՀԿ-ի թեմատիկ անդրադարձների ոչ ամբողջական ցանկը:

Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնի ղեկավարությունը, ողջ կազմը, անձամբ Րաֆֆի Հովհաննիսյանը երախտապարտ են բոլոր ժամանակների աշխատակիցներին, ովքեր անձնվիրաբար ծառայել են Կենտրոնին եւ հավատարիմ մնացել մասնագիտական իրենց կոչմանը: Մարդիկ, ում ջանադիր ու ստեղծարար գործունեության շնորհիվ ՌԱՀՀԿ-ն արդեն քառորդ դար հայաստանյան քաղաքագիտական հարթակում պատվով է կրում առաջատարի իր չխամրող համբավը:

Նրանց, ովքեր ցանկանում են նյութապես աջակցել ՌԱՀՀԿ-ին Հայաստանի Հանրապետությունում, հայտնում ենք, որ մեր բանկային հաշվի համարն է՝

Ամերիաբանկ

h/h 1570010151040100 դրամ

h/h 1570010151040146 եվրո

h/h 1570010151040101 դոլար

Quarter Century Creative Path

The Armenian Center for National and International Studies Turns 25

The Armenian Center for National and International Studies (ACNIS), better known to the public as the "Raffi's Center," is 25 years old. In October 1994, it was founded by RA First Minister of Foreign Affairs Raffi K. Hovannisian, receiving the support of a wide range of adherents from Armenia and the Diaspora.

This was the first independent think tank in Armenia of its kind, paving the way for other similar institutions year after year, becoming a unique smithy of political scientists, experts and analysts of new thinking and quality. ACNIS was able to quickly occupy its political niche in the post-Soviet space, acting as a force shaping a geopolitical creative consciousness and contributing to a comprehensive understanding of world events and the international situation.

Over the past two and a half decades, the Center has expanded its scope of activity, including regional security and cooperation, prospects for applied research on domestic and foreign policy and an open dialogue with the public. In this regard, the Center's publishing materials, case studies on key issues, monographs, as well as scientific and practical forums and public discussions were of key importance. Since its inception, ACNIS, in addition to individual expert articles, monographs and special compilations, has been issuing its own quarterly newsletter, "A View from Yerevan," on the pages of which the problems and challenges of both Armenia, Artsakh and the Diaspora, as well as events in the region and international life, are impartially covered.

The following years, the life of the Center was marked by socially relevant sociological research and conferences on public, local and international issues. It is noteworthy that with the support of the Lins Foundation, the OSCE, the Central Bank of Armenia, the "Tigran Mets" Publishing House and KPMG Armenia, a two-day international conference "Prospects for Regional and Interregional Cooperation and Conflict Resolution" was held on September 27-28, in the year 2000, with the participation of ambassadors and embassy staff, senior officials of international organizations, prominent government and military figures, expert analysts from around the world.

In less than a year, ACNIS organized the next major event - an international conference arranged with the support of the German Embassy in Armenia, devoted to the theme "The role of the police in a democratic system" aimed at answering the key question of how successful Armenia had been in the first decade of its sovereignty to implement the principles of the rule of law and guarantees of public safety in public life, and what were the ways of struggle to overcome obstacles to enhancing the role of the police and democratization of Armenia.

A unique place among international conferences is occupied by a discussion seminar held in 2003 in the framework of cooperation with NATO and the protection of the rights of minorities living in Armenia: Yezidis, Kurds, Russians, Assyrians, Greeks and other communities. In the same period the National Center for Public Opinion Research was established inside ACNIS which operated until 2007 inclusive. Several dozens of opinion polls were conducted on the most relevant agendas both among the population of the republic and at the expert level, the results of which were regularly analyzed and summarized at seminars and publications in the electronic press.

All these discussions, seminars, debates, publications, scientific articles, monographs, books, analytical essays, of course, could not and did not go unnoticed. In the life of the Center, 2006-2007 was marked by close cooperation between the National Center for the Study of Public Opinion, ACNIS, and the world-famous Chicago Board of International Affairs and World Public Opinion. Armenia was represented by the Armenian Center for Strategic and National Studies in surveys conducted by these popular organizations in 18 countries around the world in collaboration with one of the most influential local sociological structures in the respective country. The studies were designed to clarify a number of issues regarding global warming, environmental protection, the role of the United States in the world, and other issues of concern to humanity.

Two years ago, in September 2017, ACNIS switched to a more modern, fast and efficient way of disseminating information and analytical products - to electronic format. To replace the previous format came the electronic publication "ACNIS: ReView from Yerevan" with weekly updates. In the light of many years of experience, employees continue to adhere to two of the most important principles of the press - complete freedom of speech and impartiality. The transition to new, advanced forms allows faster and more affordable distribution of printed materials, including a wider range of opinions and a much larger audience. Two years of experience show that the electronic version is able to provide the proper flow, rhythm, thematic mosaic of weekly analysis and commentary on our research activities.

The Strategic Center is rightly proud of the successes of its former and current employees. The entire staff of the Center, personally Raffi Hovannisian, is grateful to all the employees who devoted themselves to the Center and remained faithful to their professional vocation.

VISIT OUR WEBSITE

www.acnis.am

- Editorial
- Analysis
- Free Platform
- Weekly Update
- Book Review
- Խմբագրական
- Վերլուծական
- Ազատ ամբիոն
- Շաբաթվա անցուդարձ
- Գրքի մեկնություն

Четвертьвековой неуклонный путь

Армянскому центру стратегических и национальных исследований 25 лет

Армянскому центру стратегических и национальных исследований (АЦСНИ), более известному публике как «Центр Раффи», исполнилось 25 лет. В октябре 1994 года его основал первый министр иностранных дел РА Раффи К. Ованнисян, получив поддержку широкого круга сторонников из Армении и диаспоры.

Это был первый независимый мозговой центр Армении в своем роде, год от года прокладывающий путь для других подобных учреждений, становясь уникальной кузницей политологов, экспертов и аналитиков нового мышления и качества. АЦСНИ смог быстро занять свою политическую нишу на постсоветском пространстве, выступая в качестве силы, формирующей геополитическое творческое сознание и способствующей всестороннему пониманию мировых событий и международной обстановки.

За последние два с половиной десятилетия Центр расширил сферу своей деятельности, включив вопросы региональной безопасности и сотрудничества, перспективы прикладных исследований внутренней и внешней политики и открытый диалог с общественностью. В этой связи ключевое значение имели издательские пособия Центра, тематические исследования по ключевым вопросам, монографии, а также научно-практические форумы и общественные дискуссии. С момента своего создания АЦСНИ, в дополнение к отдельным экспертным статьям, монографиям и специальным сборникам, выпускает свой собственный ежеквартальный информационный бюллетень «Взгляд из Еревана», на страницах которой беспристрастно освещеются проблемы и вызовы как Армении, Арцаха и диаспоры, так и события в регионе и международной жизни.

Последующие годы жизнь Центра ознаменовалась социально актуальными социологическими исследованиями и конференциями по общественным, внутренним и международным вопросам. Примечательно, что при поддержке Фонда Линси, ОБСЕ, Центрального банка Армении, издательства «Тигран Мец» и «KPMG Армения» 27-28 сентября 2000 года состоялась двухдневная международная конференция «Перспективы регионального и межрегионального сотрудничества и урегулирования конфликтов» с участием послов и сотрудников посольств, высокопоставленных должностных лиц международных организаций, видных государственных и военных деятелей, экспертов-аналитиков со всего мира.

Менее чем через год АЦСНИ организовал следующее крупное мероприятие - международную конференцию, организованную при поддержке посольства Германии в Армении, посвященную теме «Роль полиции в демократической системе» и нацеленную на то, чтобы ответить на ключевой вопрос о том, насколько успешно удалось в течение первого десятилетия суверенитета Армении реализовать принципы верховенства закона и гарантий общественной безопасности в общественной жизни, и каковы способы борьбы по преодолению препятствий на пути повышения роли полиции и демократизации Армении.

Свое уникальное место среди международных конференций занимает семинар-дискуссия, проведенная в 2003 году в сотрудничестве с НАТО и посвященная защите прав национальных меньшинств, проживающих в Армении: езидам, курдам, русским, ассирийцам, грекам и другим общинам. В тот же период в Центре был создан Национальный центр изучения общественного мнения, который действовал до 2007 года включительно. За этот период было проведено несколько десятков социологических опросов по самым актуальным повесткам дня как среди населения республики, так и на экспертном уровне, результаты которых регулярно анализировались и обобщались на семинарах и публиковались в электронной прессе.

Все эти дискуссии, семинары, дебаты, публикации, научные статьи, монографии, книги, аналитические очерки, конечно, не могли и не остались бесследны. Жизнь Центра в 2006–2007 годы ознаменовалась тесным сотрудничеством службы изучения общественного мнения АЦСНИ со всемирно известным Чикагским советом по международным делам и с Мировым общественным мнением. Армения была представлена Армянским центром стратегических и национальных исследований в опросах, проведенных этими популярными организациями в 18 странах мира в сотрудничестве с безусловно одними из самых влиятельных локальных социологических структур в соответствующей стране. Исследования были призваны прояснить ряд вопросов касательно глобального потепления, защиты окружающей среды, роли Соединенных Штатов в мире и другие вопросы, волнующие человечество.

Два года назад, в сентябре 2017 года АЦСНИ перешел на более современный, быстрый и эффективный способ распространения информации и аналитических продуктов – на электронный формат. На замену предыдущему формату пришло электронное издание «АЦСНИ: взгляд из Еревана» с еженедельными обновлениями. В свете многолетнего опыта сотрудники продолжают придерживаться двух самых важных принципов прессы - полной свободы слова и беспристрастности. Переход к новым, передовым формам позволяет быстрее и доступнее распространять печатные материалы, включая более широкий круг мнений и гораздо большую аудиторию.

Двухлетний опыт показывает, что электронная версия способна обеспечить надлежащий поток, ритм, тематическую мозаику еженедельного анализа и комментарий нашей исследовательской деятельности.

Стратегический центр по праву гордится успехами своих бывших и нынешних сотрудников. Весь персонал Центра, лично Раффи Ованнисян, благодарен всем сотрудникам, которые посвятили себя Центру и остались верны своему профессиональному призванию.Армянскому центру стратегических и национальных исследований (АЦСНИ), более известному публике как «Центр Раффи», исполнилось 25 лет. В октябре 1994 года его основал первый министр иностранных дел РА Раффи К. Ованнисян, получив поддержку широкого круга сторонников из Армении и диаспоры.

Это был первый независимый мозговой центр Армении в своем роде, год от года прокладывающий путь для других подобных учреждений, становясь уникальной кузницей политологов, экспертов и аналитиков нового мышления и качества. АЦСНИ смог быстро занять свою политическую нишу на постсоветском пространстве, выступая в качестве силы, формирующей геополитическое творческое сознание и способствующей всестороннему пониманию мировых событий и международной обстановки.

За последние два с половиной десятилетия Центр расширил сферу своей деятельности, включив вопросы региональной безопасности и сотрудничества, перспективы прикладных исследований внутренней и внешней политики и открытый диалог с общественностью. В этой связи ключевое значение имели издательские пособия Центра, тематические исследования по ключевым вопросам, монографии, а также научно-практические форумы и общественные дискуссии. С момента своего создания АЦСНИ, в дополнение к отдельным экспертным статьям, монографиям и специальным сборникам, выпускает свой собственный ежеквартальный информационный бюллетень «Взгляд из Еревана», на страницах которой беспристрастно освещеются проблемы и вызовы как Армении, Арцаха и диаспоры, так и события в регионе и международной жизни.

Последующие годы жизнь Центра ознаменовалась социально актуальными социологическими исследованиями и конференциями по общественным, внутренним и международным вопросам. Примечательно, что при поддержке Фонда Линси, ОБСЕ, Центрального банка Армении, издательства «Тигран Мец» и «KPMG Армения» 27-28 сентября 2000 года состоялась двухдневная международная конференция «Перспективы регионального и межрегионального сотрудничества и урегулирования конфликтов» с участием послов и сотрудников посольств, высокопоставленных должностных лиц международных организаций, видных государственных и военных деятелей, экспертов-аналитиков со всего мира.

Менее чем через год АЦСНИ организовал следующее крупное мероприятие - международную конференцию, организованную при поддержке посольства Германии в Армении, посвященную теме «Роль полиции в демократической системе» и нацеленную на то, чтобы ответить на ключевой вопрос о том, насколько успешно удалось в течение первого десятилетия суверенитета Армении реализовать принципы верховенства закона и гарантий общественной безопасности в общественной жизни, и каковы способы борьбы по преодолению препятствий на пути повышения роли полиции и демократизации Армении.

Свое уникальное место среди международных конференций занимает семинар-дискуссия, проведенная в 2003 году в сотрудничестве с НАТО и посвященная защите прав национальных меньшинств, проживающих в Армении: езидам, курдам, русским, ассирийцам, грекам и другим общинам. В тот же период в Центре был создан Национальный центр изучения общественного мнения, который действовал до 2007 года включительно. За этот период было проведено несколько десятков социологических опросов по самым актуальным повесткам дня как среди населения республики, так и на экспертном уровне, результаты которых регулярно анализировались и обобщались на семинарах и публиковались в электронной прессе.

Все эти дискуссии, семинары, дебаты, публикации, научные статьи, монографии, книги, аналитические очерки, конечно, не могли и не остались бесследны. Жизнь Центра в 2006–2007 годы ознаменовалась тесным сотрудничеством службы изучения общественного мнения АЦСНИ со всемирно известным Чикагским советом по международным делам и с Мировым общественным мнением. Армения была представлена Армянским центром стратегических и национальных исследований в опросах, проведенных этими популярными организациями в 18 странах мира в сотрудничестве с безусловно одними из самых влиятельных локальных социологических структур в соответствующей стране. Исследования были призваны прояснить ряд вопросов касательно глобального потепления, защиты окружающей среды, роли Соединенных Штатов в мире и другие вопросы, волнующие человечество.

Два года назад, в сентябре 2017 года АЦСНИ перешел на более современный, быстрый и эффективный способ распространения информации и аналитических продуктов – на электронный формат. На замену предыдущему формату пришло электронное издание «АЦСНИ: взгляд из Еревана» с еженедельными обновлениями. В свете многолетнего опыта сотрудники продолжают придерживаться двух самых важных принципов прессы - полной свободы слова и беспристрастности. Переход к новым, передовым формам позволяет быстрее и доступнее распространять печатные материалы, включая более широкий круг мнений и гораздо большую аудиторию.

Двухлетний опыт показывает, что электронная версия способна обеспечить надлежащий поток, ритм, тематическую мозаику еженедельного анализа и комментарий нашей исследовательской деятельности.

Стратегический центр по праву гордится успехами своих бывших и нынешних сотрудников. Весь персонал Центра, лично Раффи Ованнисян, благодарен всем сотрудникам, которые посвятили себя Центру и остались верны своему профессиональному призванию.

Հարյուր տարվա աքսորը

Կարին Հովհաննիսյանի հոդվածը *The Atlantic* ամսագրում

(հատված)

One Hundred Years of Exile

by Garin Hovannisian

Two generations after his grandfather fled mass slaughter, California-born Raffi Hovannisian returned to Armenia—and ran for president.

On Inauguration Day 2013, a few minutes after 12 p.m., Raffi Hovannisian stood before a massive crowd at Liberty Square in the heart of Yerevan, Armenia. Thousands of Armenians had gathered in the capital to cheer on their leader: “Raffi! President! Raffi! President!” The man before them was tall and dynamic, his fist thrown into the air like a high-school football star. He drew himself to the microphone and thundered over the crowd: “Armenia! Armenia!” The people whistled and cheered. Many of them did not notice that they were being surrounded by riot police with red berets, reinforced by special units of the armed forces.

At exactly the same time, a few kilometers up a hill, Serzh Sargsyan was taking the oath of office for the presidency of the Republic of Armenia. The entire government was in attendance—all the church leaders, too. The official results had been clear about the incumbent’s victory, with 59 percent of the vote. The man on stage was short, with silver hair and the disciplined expression of a military commander. He spoke solemnly about the challenges still facing the country: unemployment, poverty, emigration.

It was a sunny day. The ancient circular city glowed gold and pink in the biblical valley of Mount Ararat.

That day, April 9, there were two ceremonies in Armenia; the country was divided, and we had to choose which Armenia we belonged to. For my part, I was standing with the man at the square.

I looked to my father. He had already raised his right hand. The other Armenians, too, had raised their hands. They were holding up the Constitution, apricot ribbons tied around their wrists, and repeating after my father:

I, a citizen of the Republic of Armenia,
Hereby dissolve my bonds with the current authorities.
I declare that I do not recognize false rulers,
I cannot submit to false laws,
I shall not obey false commands.
I am authorized by my natural rights,
Protected by the Constitution.
And I am not afraid.
And I cannot be bought.
And I shall not surrender.

Raffi K. Hovannisian was born on November 20, 1959, in Fresno, California, and from the beginning of his life, his grandfathers Kaspar and Hovakim predicted that he would have a special destiny. The Armenian word they used was jagadakir: “the writ-

ing on the forehead." There were just a few problems standing in the way. The boy's father, Richard, was only a history teacher at the local junior high school; his mother, Vartiter, was still a medical intern at the county hospital. And they lived in a little wooden house. Kaspar had bought it in foreclosure, lifted it off its foundations, and hauled it by truck to a vacant lot on Alta Avenue, which cut through a working-class neighborhood of Armenian refugees.

It was difficult to explain to the children why the Armenians had come to the San Joaquin Valley in the first place, and why they had built their schools and red brick church and even their cemetery. Many parents didn't even try. The children were set free of their pasts and sent running into the vineyards and orchards of this new land: "the strange, weed-infested, junky, wonderful, senseless yet beautiful world" dramatized by the Armenian American writer William Saroyan. He had already won the Pulitzer and an Oscar by the time my father was growing up, but he could sometimes be seen, with his big mustache and mischievous smile, riding his bicycle through the streets of downtown Fresno.

But still there was the secret fermenting underneath it all, and a boy could only guess at it. Sometimes, late into the night, my father would hear his grandfather Kaspar screaming in his sleep.

Many people had nightmares on Alta Avenue. They saw burning villages and death marches. They saw their mothers being raped by foreign soldiers and their fathers hanging from the gallows. They saw themselves running through vast desert landscapes. It was my grandfather Richard's destiny, even before it was my father's, to come to terms with those nightmares. In 1963, Richard moved his family to Los Angeles, where he defended his Ph.D. at UCLA and eventually established an endowed chair in modern Armenian history. He became not only a pioneer of Armenian studies in the United States but also, in time, an internationally recognized authority on those secret events of 1915 replaying in his father's subconscious: the Ottoman Turkish government's efficient deportation and slaughter of a million and a half Armenians and the destruction of their ancient homeland.

For the time being, though, my father was living out a childhood unburdened by the history his father was writing. He joined the Boy Scouts and took piano lessons, lifted weights and wrote minimalist poetry. He played the line for the Palisades High Dolphins and became a firebrand member of the student council; he campaigned to get stalls put up in the boys' bathrooms. He was ripped and mysterious and charismatic—"a golden boy," according to his Pali High yearbooks, "a kind, thoughtful gentleman," "a rare man with class and charisma," "a hunk of man."

But at home, in his father's corner office, there was always the furious clattering of a typewriter and the clashing of Beethoven symphonies. Raffi understood that, through those long nights, a terrible history was coming to light—except this was not a dead history. It was a past that Turkey aggressively denied and, because of its well-funded efforts in Washington, a past that the United States and other allies refused to condemn. It was a past that inspired Armenian boys in the 1980s to kill Turkish diplomats in Los Angeles and blow up Turkish Airlines airport counters in Paris. On April 24, every year, tens of thousands of Armenians would march on Hollywood Boulevard in Los Angeles and converge upon Times Square in New York and surround Turkish consulates across the United States to protest the continuing denial and silence surrounding the Armenian Genocide of 1915.

We did not have a homeland anymore. Instead we had churches and private schools and community centers scattered across a vast diaspora.

It was a silence that had disastrous consequences not only for the Armenian people but for all the genocide victims who came afterwards. "It's a matter of indifference to me what a weak Western European civilization will say about me," Hitler told his generals just before invading Poland in 1939—adding, "Who, after all, speaks today of the annihilation of the Armenians?"

It was a past that was, in its own way, catching up to my father, too. At Pali High, he founded the Armenian Club. He founded other Armenian clubs everywhere he went after that: Berkeley, UCLA, the Fletcher School of Law and Diplomacy, Georgetown Law. By day, he worked as an international lawyer in the high offices of downtown Los Angeles, but at night he was creating the Armenian Bar Association. He was helping draft the Armenian Genocide resolutions being submitted to Congress every year. He was conducting interviews with genocide survivors for his father's oral-history collection at UCLA and teaming up with his father to testify before the State Assembly in Sacramento. Together, the two Hovannisians succeeded in getting a lesson on the Armenian Genocide into California's public-school curriculum. In 1985, my father married my mother, Armenouhi, also the descendant of survivors. They named their children after the cities and villages of old Armenia, on the western side of Mount Ararat, which had been dismantled in 1915.

The first thing I remember about my father is his voice, singing songs of war and revenge. This was the beginning of my education. Every night my father told me stories of our ancient homeland. For thousands of years our kings had ruled over an empire stretching from the Mediterranean to the Caspian Sea. It was a beautiful and mountainous land; according to the Bible, Noah's Ark had landed upon Mount Ararat—which meant the world had ended in Armenia and then been given a second chance. Thousands of years ago, we had entered our own covenant with God.

Now we did not have a homeland anymore. Instead we had churches and private schools and community centers scattered across a vast diaspora. There were entire blocks on Sunset Boulevard in Los Angeles lined with Armenian bakeries selling melted-cheese boreg and honey-soaked pakhlava. Long before Kim Kardashian, we had the Las Vegas tycoon Kirk Kerkorian and the French-Armenian singer Charles Aznavour. We'd had an Armenian governor in California, George Deukmejian. We could claim Jack "Dr. Death" Kevorkian, if we wanted to, and half of Cher, Andre Agassi, and the chess champion Gary Kasparov. When my father took me to the movies, we would stay for the closing credits and cheer at the Armenian last names, with their "-ian" and "-yan" endings.

But all along there had been another Armenia, too. This was an alternative homeland, hidden behind the Iron Curtain on the eastern side of Mount Ararat. That Armenia, with its capital of Yerevan, had actually survived 1915. It had even enjoyed two years of independence—a brief miracle of democracy that was the subject of Richard Hovannisian's sprawling four-volume magnum opus, The Republic of Armenia. Then its destiny had also turned. In 1920, the Red Army had advanced upon Eastern Armenia and slashed it into pieces; the territories of Artsakh, or Mountainous Karabakh, along with its majority Armenian

population, had been transferred under Joseph Stalin's seal to Soviet Azerbaijan. What remained was a rugged country of 30,000 square kilometers—a land-locked Communist republic under the control of the Kremlin.

Increasingly, though, it was Soviet Armenia that tugged at my father's imagination. Armenians actually lived there. The Armenian language, an eastern dialect of it, was still spoken there. And one day my father read in the newspapers that hundreds of thousands of Armenians had flooded Opera Square in Yerevan to begin a powerful intellectual mass movement against the Soviet authorities. Except they were not chanting about the past—about recognition for 1915—as we were in the diaspora. The Armenians in Yerevan were chanting about their future. They wanted Mountainous Karabakh back from Azerbaijan. They wanted sweeping democratic reforms from the Kremlin. It seemed, at times, that they even wanted independence. When Soviet leader Mikhail Gorbachev learned of this, he immediately declared martial law and shut down the demonstrations. The movement appeared to be finished.

Then, on December 7, 1988, the day my mother was sworn in as a lawyer in Los Angeles, she and my father came home to find me sitting with the babysitter and staring at the television. I was mesmerized by the images of the earthquake: falling buildings, freezing bodies, the town clock stopped at 11:41. "Armenia is hurting," I tried to explain; I was two years old. By the following day, my father was on board an emergency cargo plane belonging to the State Department—heading for the ruins of Soviet Armenia.

The following year, my father quit his job and defied his parents by moving our family to Armenia. My mother and I were there to see the statue of Lenin come down at Lenin Square, which the people renamed Republic Square, and to join the new wave of protests at Opera Square, which the people renamed Liberty Square. We were there, too, for Independence Day—September 21, 1991—and then the inauguration of Levon Ter-Petrosyan, the professorial figurehead who became Armenia's first elected president. And we were there when my father received the phone call of a lifetime. The president himself was at the other end of the line, asking if my father would serve as the new republic's first minister of foreign affairs. The job would pay 600 rubles, $143, a month.

That is how a family of American citizens came to unlock the doors of an abandoned Soviet building on Baghramyan Boulevard, which was to be our ministry. I ran out behind my parents as they walked the dark corridors, which opened up to rooms filled with stone statues and paintings of frightening men: the ghosts of Communists past. When we arrived at my father's office, there was nothing there except a fax machine. My father smiled his deep American smile. He plugged in the machine and knocked on it with his fist until it came to life. Then he took out a pen and scrawled a few words across a white sheet of paper. We huddled around the fax machine and the transmissions began, to one foreign government after another: Armenia is free. Please recognize.

As I settled into one of the mansions in the government compound with my mother and my two younger brothers, my father began his ministry. We followed him mostly on television, as he traveled the world to negotiate diplomatic relations with every major democracy. At summits of international organizations, he was making the case for an independent Mountainous Karabakh, where Armenian guerrilla forces were fighting an improbable war of liberation against the armies of Azerbaijan. He was raising Armenia's red, blue, and orange flag at United Nations headquarters in New York. Then, in September 1992, at a Council of Europe meeting in Istanbul, my father broke the genocide taboo and demanded justice for 1915 in the very heart of the Republic of Turkey.

That night there were celebrations in Los Angeles, Paris, Beirut, and other cities where Armenians had sought refuge after the genocide. The Los Angeles Times called Raffi "the most popular man in the newly reborn Republic of Armenia," and reported that "a recent poll in the Armenian newspaper Epokha found that he enjoyed a mind-boggling 96 percent approval rating, more than President Ter-Petrosyan."

"Armenia is hurting," I tried to explain; I was two years old. By the following day, my father was on board an emergency cargo plane belonging to the State Department.

While the public approved of my father, the president increasingly did not. Even before the Council of Europe meeting, Ter-Petrosyan and his foreign minister had clashed over ties with Turkey. The president wanted to normalize relations with Turkey and be more strategic on the Karabakh issue; he said that Armenia's good standing with neighboring countries was necessary for Armenia's security and survival. The way he saw it, Raffi's performance in Istanbul was an act of sabotage against that conciliatory foreign policy.

A few weeks later, in a private meeting at the presidential office, Ter-Petrosyan accepted my father's resignation. Overnight, my father became a dissident in the very republic he had spent his life dreaming about.*

Raffi Hovannisian, then foreign minister of Armenia, shakes hands with U.S. President George W. Bush. (Courtesy of Garin Hovannisian)

* Full article can be found at *The Atlantic* magazine online: http://www.theatlantic.com/international/archive/2015/04/one-hundred-years-of-exile-armenia/391209/

* Հոդվածը ամբողջությամբ կարող եք ընթերցել *The Atlantic* ամսագրի կայքում. http://www.theatlantic.com/international/archive/2015/04/one-hundred-years-of-exile-armenia/391209/

Հայաստան-2019. փաստեր, իրադարձություններ

14 Հունվարի
Մեկնարկեց արտահերթ խորհրդարանական ընտրությունների արդյունքում ձեւավորված 7-րդ գումարման Ազգային ժողովի առաջին նիստը, որը նախագահում էր խորհրդարանի տարիքով ամենաավագ պատգամավորը՝ «Իմ Քայլը» դաշինքը ներկայացնող Կնյազ Հասանովը: Նույն օրը Արարատ Միրզոյանը միաձայն՝ 131 կողմ ձայներով, ընտրվեց Ազգային ժողովի նախագահ, իսկ Նիկոլ Փաշինյանը ՀՀ նախագահի հրամանագրով նշանակվեց վարչապետի պաշտոնում: 7-րդ գումարման խորհրդարանի բացմանը մասնակցում էին եւ բարեմաղթանքի խոսքերով հանդես եկան ՀՀ նախագահ Արմեն Սարգսյանը եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Բ-ն:

22 Հունվարի
Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանն աշխատանքային այցով մեկնել է Շվեյցարիա՝ մասնակցելու Դավոսի համաշխարհային տնտեսական համաժողովին, որի շրջանակում երկկողմ հանդիպումներ է ունեցել արտերկրի գործընկերների հետ: Դավոսում Հայաստանի վարչապետը ոչ ֆորմալ հանդիպում է անցկացրել Ադրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիեւի հետ:

6 Փետրվարի
Գործադիրի նիստում մեկնարկեց Կառավարության ծրագրի քննարկումը: Նախագծում արտացոլված էին կառավարության հիմնական նպատակներն ու խնդիրները, առանցքային սկզբունքները:

18 Փետրվարի
Ռոբերտ Քոչարյանի ավագ որդուն՝ Սեդրակ Քոչարյանին, մեղադրանք է առաջադրվել հարկերից խուսափելու եւ փողերի «լվացման» հոդվածներով: Գործը, ըստ փաստաբան Արամ Օրբելյանի, Ազգային անվտանգության ծառայության վարույթում է: Սեդրակ Քոչարյանի նկատմամբ խափանման միջոց է կիրառվել չհեռանալու վերաբերյալ ստորագրություն:

27 Փետրվարի
Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը տիկնոջ հետ երկօրյա պաշտոնական այցով մեկնել է Իրան: Սա նրա առաջին այցն է ԻԻՀ: Հանդիպումների օրակարգն ընդգրկում է երկկողմ հարցերի լայն տարրապատկեր: Երեկոյան վարչապետն այցելել է Թեհրանի «Արարատ» մարզամշակութային կենտրոն եւ հանդիպել Թեհրանի հայ համայնքի ներկայացուցիչներին:

9 Մարտի
ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները հանդես եկան հաղորդագրությամբ՝ ողջունելով մոտ ժամանակներս կայանալիք Փաշինյան-Ալիեւ առաջին ուղիղ շփումների պատրաստակամությունը: Միջնորդները դրական են գնահատել շփման գծում մահվան դեպքերի բացակայությունը, ինչպեւս երկու երկրների բնակչությանը խաղաղության նախապատրաստելու առաջին քայլերը:

19 Մարտի
Նախագահ Արմեն Սարգսյանը հյուրընկալել է Հայաստանի առաջատար շախմատիստ, շախմատի համաշխարհային օլիմպիադայի եռակի հաղթող Լեւոն Արոնյանին: Պատմելով առաջիկա իր ծրագրերի ու մրցաշարերի մասին՝ Արոնյանը նշել է, որ բավական հագեցած շախմատային տարի է սպասվում: Նախագահ Սարգսյանը հաջողություններ է մաղթել գրոսմայստերին:

2 Ապրիլի
Երկօրյա աշխատանքային այցով Արցախում գտնվող Հայաստանի նախագահ Արմեն Սարգսյանը Ստեփանակերտում հանդիպել է Արցախի նախագահ Բակո Սահակյանի հետ: Քննարկվել է երկու երկրների փոխգործակցությանն առնչվող հարցերի լայն շրջանակ: Այնուհետեւ Հայաստանի նախագահը Արցախի նախագահի հետ այցելել է Թալիշ գյուղ՝ հարգանքի տուրք մատուցելու 2016թ. Ապրիլյան պատերազմի ժամանակ զոհված հերոսների եւ Արցախյան ազատամարտում իրենց կյանքը զոհաբերած հայորդիների հիշատակին:

30 Ապրիլի
Երեւանում տեղի է ունեցել Եվրասիական միջկառավարական խորհրդի հերթական նիստը, որին մասնակցում էին ԵԱՏՄ անդամ պետությունների կառավարությունների ղեկավարները: Նիստի ընթացքում քննարկվել է ինտեգրացիոն փոխգործակցությանն առնչվող հարցերի լայն շրջանակ:

9 Մայիսի
Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը մայիսի 9-ին Արցախում մասնակցել է մայիսյան Եռատոնին նվիրված միջոցառումներին: Նույն օրը կայացել է Հայաստանի եւ Արցախի ղեկավարների հանդիպումը, որի ժամանակ քննարկվել են Հայաստանի ու Արցախի միջեւ տարբեր ոլորտներում փոխգործակցությանը վերաբերող մի շարք հարցեր:

14 Մայիսի
Աշխատանքային այցով մայիսի 14-16-ը տիկնոջ հետ Չինաստան այցելած՝ ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը հանդիպում է ունեցել Չինաստանի ժողովրդական հանրապետության նախագահ Սի Ծինփինի հետ: Զրույցի ընթացքում երկու երկրների ղեկավարները հեռանկարային են համարել գործակցության զարգացումը գյուղատնտեսության, տրանսպորտի, էներգետիկայի, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների, ենթակառուցվածքների, կրթության եւ այլ ոլորտներում:

18 Մայիսի
Երեւանի ընդհանուր իրավասության դատարանի որոշմամբ անձնական երաշխավորության դիմաց կալանքից ազատ արձակվեց Հայաստանի երկրորդ նախագահ, «Մարտի 1»-ի գործով առանցքային մեղադրյալ Ռոբերտ Քոչարյանը, որի համար երաշխավորագիր էին ներկայացրել Արցախի գործող նախագահ Բակո Սահակյանը եւ նախկին նախագահ Արկադի Ղուկասյանը:

28 Մայիսի
Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը մայիսի 28-29-ը աշխատանքային այցով Ղազախստանի մայրաքաղաք Նուր-Սուլթանում էր, որտեղ մասնակցել է Եվրասիական բարձրագույն տնտեսական խորհրդի նիստին: Այն հռթելյանական է. բոլորել է Եվրասիական տնտեսական միության (ԵԱՏՄ) մասին պայմանագրի ստորագրման եւ կազմակերպության հիմնադրման 5-ամյակը: Այցի շրջանակում Նիկոլ Փաշինյանը պաշտոնական հանդիպումներ է ունեցել Ղազախստանի առաջին նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւի, ինչպես նաեւ գործող նախագահ Կասիմ-Ժոմարտ Տոկաեւի հետ:

31 Մայիսի
Ազգային ժողովի նիստում խորհրդարանի նախագահ Արարատ Միրզոյանը հայտարարել է 2016 թվականի Ապրիլյան պատերազմի հանգամանքների ուսումնասիրության քննիչ հանձնաժողով ստեղծելու մասին: Աժ կանոնակարգի համաձայն՝ քննիչ հանձնաժողովը պետք է ղեկավարի Պաշտպանության եւ անվտանգության հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Ամդրանիկ Քոչարյանը:

6 Հունիսի
Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը հունիսի 6-7-ը աշխատանքային այցով Ռուսաստանում էր, որտեղ մասնակցել է Սանկտ Պետերբուրգի միջազգային տնտեսական համաժողովին եւ հանդես

եկել ելույթով: Այցի շրջանակում Նիկոլ Փաշինյանը հանդիպում է ունեցել ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի հետ: Սա Փաշինյան-Պուտին արդեն 8-րդ հանդիպումն էր:

8 Հունիսի
Դիլիջանում մեկնարկել էր «Մտքերի հայկական գագաթաժողովը», որին ներկա էին ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը, նախագահ Արմեն Սարգսյանը, Կենտրոնական բանկի նախագահ Արթուր Ջավադյանը: Ավանդաբար Ֆրանսիայի Շամոնի քաղաքում կազմակերպվող՝ «Մտքերի գագաթաժողովն» այս անգամ հյուրընկալվեց Հայաստանում եւ ստացավ «Մտքերի հայկական գագաթաժողով» անվանումը:

25 Հունիսի
Վերաքննիչ դատարանը հրապարակեց ՀՀ երկրորդ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին կրկին կալանավորելու որոշումը: Այդպիսով՝ Վերաքննիչ քրեական դատարանը բավարարեց մեղադրող կողմի եւ «Մարտի 1»-ի զոհերի ներկայացուցիչների բողոքները, բեկանեց անձնական երաշխավորությամբ Քոչարյանին ազատ արձակելու, գործը կասեցնելու ու Սահմանադրական դատարան ուղարկելու վերաբերյալ Երեւան քաղաքի ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարանի մայիսի 18-ի հայտնի վճիռը:

6 Հուլիսի
Աշխատանքային այցով Սյունիքի մարզում գտնվող նախագահ Արմեն Սարգսյանն այցելել է Հայաստանի պաշտպանության նախարարության N զորամասի մարտական դիրքեր: Նախագահը հանդիպել է ծառայություն անցկացնող զինվորների եւ հրամանատարների հետ, շրջայց կատարել մարտական հենակետում ու ծանոթացել ծառայության պայմաններին, մարտական պատրաստականության վիճակին:

15 Հուլիսի
Նախագահի նստավայրում կայացել է նախագահ Արմեն Սարգսյանի եւ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի հերթական աշխատանքային հանդիպումը: Ըստ նախագահի պաշտոնական կայքէջի, քննարկվել են երկրի զարգացման ծրագրերին վերաբերող ընթացիկ հարցեր:

5 Օգոստոսի
Ստեփանակերտում գտնվող՝ Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը հանդիպում է ունեցել Լեռնային Ղարաբաղի նախագահ Բակո Սահակյանի հետ: Ըստ պաշտոնական հաղորդագրության, երկու առաջնորդները քննարկել են Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի փոխգործակցությանը վերաբերող հարցերի լայն շրջանակ: Վարչապետ Փաշինյանն Արցախում էր Համահայկական 7-րդ խաղերի բացման արարողությանը մասնակցելու նպատակով:

10 Օգոստոսի
Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը մասնակցել է Մարալիկի բամբակամանվածքային գործարանի վերագործարկմանը: Փաշինյանը շրջայց է կատարել գործարանի տարածքում, ծանոթացել արտադրական գործընթացին ու հզորություններին, աշխատանքային պայմաններին եւ հնարավորություններին:

15 Օգոստոսի
Աշխատանքային այցով Իսպանիայում գտնվող նախագահ Արմեն Սարգսյանը հանդիպել է STARMUS փառատոնի կազմակերպիչների եւ խորհրդի անդամների հետ: Հանդիպմանը քննարկվել են STARMUS-ի հաջորդ՝ 6-րդ փառատոնը Հայաստանում կազմակերպելու հնարավորությունները: Այն միավորում է աշխարհահռչակ գիտնականների, տիեզերագնացների, երաժիշտների, Նոբելյան մրցանակի դափնեկիրների՝ նպատակ ունենալով ոգեշնչել ու կրթել հետազոտողների նոր սերնդի:

24 Օգոստոսի
Երեւանի Ազատության հրապարակից մեկնարկեց «Ամուլսարը՝ առանց հանքի» նախաձեռնության կազմակերպած քայլերթը,

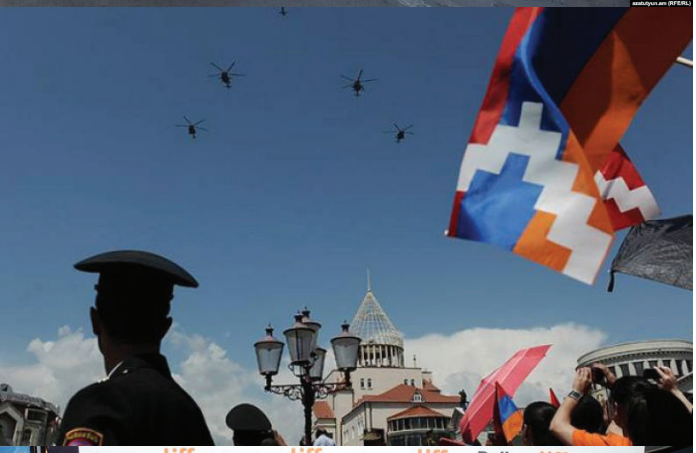

որն անցնում էր Մաշտոցի պողոտայով, Ամիրյան, Տիգրան Մեծի, Խանջյան, Սայաթ-Նովայի փողոցներով եւ ավարտվում դարձյալ Ազատության հրապարակում: Երթին միացել էին ընդդիմադիր «Լուսավոր Հայաստան» խորհրդարանական խմբակցության քարտուղար Գեւորգ Գորգիսյանը եւ «Բարգավաճ Հայաստան» խմբակցության անդամ Նաիրա Զոհրաբյանը: Ձեռնարկվել էր հանպատրաստի դրամահավաք, որի հասույթն ուղարկվել է Ջերմուկ՝ Ամուլսարի դիրքերում հերթապահողներին:

2 Սեպտեմբերի

Արցախը հանդիսավորապես նշեց իր անկախության 28-րդ տարեդարձը: Հանրապետության օրվան նվիրված միջոցառումները մեկնարկեցին Վերածննդի հրապարակից շքերթով դեպի Մտեփանակերտի հուշահամալիր, որտեղ մասնակիցները ծաղկեպսակ զետեղեցին եւ հարգանքի տուրք մատուցեցին հերոսների հիշատակին: Արցախի Հանրապետության օրը շնորհավորել են նաեւ Հայաստանի ղեկավարները եւ Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսը:

7 Սեպտեմբերի

Կարին Հովհաննիսյանի «Մենակ չեմ» ֆիլմը Տորոնտոյի միջազգային կինոփառատոնում արժանացել է «Լավագույն վավերագրական կինոնկար» մրցանակի: Այդ մասին ֆեյսբուքյան իր էջում գրառում է կատարել նաեւ ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը՝ շնորհավորելով ստեղծագործական անձնակազմին: Ֆիլմը ներկայացնում է 2018 թվականին Հայաստանում տեղի ունեցած «Թավշյա հեղափոխությունը»: Կինոնկարի պրոդյուսերներն են Մերժ Թանկյանը, Րաֆֆի Հովհաննիսյանը եւ Avalanche Productions-ը:

9 Սեպտեմբերի

Նախագահական ու խորհրդարանական ընտրություններին ընդառաջ անցած կիրակի Արցախում կայացան տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունները: 228 համայնքներում առաջադրվել էին համայնքի ղեկավարի 415 եւ ավագանու անդամի 2573 թեկնածուն: Ընտրողների թիվը 103 հազար 10 է: Ընտրություններ էին նաեւ մայրաքաղաք Մտեփանակերտում, որտեղ առաջադրված 5 թեկնածուներից քաղաքապետ է ընտրվել անկուսակցական Դավիթ Սարգսյանը: Ազատ, արդար եւ մրցակցային ընտրությունների անցկացման կապակցությամբ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը շնորհավորել է Արցախի հերոսական ժողովրդին:

18 Սեպտեմբերի

Նախագահ Արմեն Սարգսյանը հրամանագիր է ստորագրել Վալերի Օսիպյանին Ոստիկանության պետի պաշտոնից ազատելու մասին՝ հիմք ընդունելով վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի առաջարկությունը: Ավելի վաղ՝ սեպտեմբերի 16-ին, նույն հիմքով նախագահ Սարգսյանը ստորագրել էր Արթուր Վանեցյանին Ազգային անվտանգության ծառայության (ԱԱԾ) տնօրենի պաշտոնից ազատելու մասին: Այս պահին Ոստիկանության պետի պարտականությունների կատարումը դրված է Ոստիկանության պետի առաջին տեղակալ, գնդապետ Արման Սարգսյանի, իսկ ԱԱԾ տնօրենինը՝ Ազգային անվտանգության ծառայության տնօրենի տեղակալ, գնդապետ Էդուարդ Մարտիրոսյանի վրա:

21 Սեպտեմբերի

Հայաստանը նշեց Հանրապետության տոնը՝ բոլորեց անկախության հռչակման 28-րդ տարին: 1991 թվականի սեպտեմբերի 21-ի հանրաքվեում Հայաստանի ժողովուրդը ձայների ճնշող մեծամասնությամբ քվեարկեց ԽՍՀՄ-ի կազմից դուրս գալու եւ անկախ պետություն ստեղծելու օգտին: Տոնի կապակցությամբ Հայաստանի ղեկավարությանը շնորհավորական ուղերձներ են հղել Միացյալ նահանգների, Ռուսաստանի, Իտալիայի, Չինաստանի, Ֆրանսիայի նախագահները, Մեծ Բրիտանիայի թագուհին, Ճապոնիայի կայսրը եւ մի շարք այլ պետությունների ու միջազգային կազմակերպությունների ղեկավարներ: Առավոտյան քաղաքական էլիտան Եռաբլուրում էր, այնուհետեւ շարժվեց դեպի Գյումրի, որտեղ էլ այս տարի նշվում էր Անկախության տոնը:

THE ARMENIAN CENTER FOR NATIONAL AND INTERNATIONAL STUDIES

75 Yerznkian Street
Yerevan 0033, Armenia

Telephone (37410) 52.87.80 / 27.48.18
Telefax (37410) 52.48.46
Email: root@acnis.am

ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՕՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

75 Երզնկեան փողոց
Երեւան 0033, Հայաստան

Հեռախօս (37410) 52.87.80 / 27.48.18
Հեռապատճէն (37410) 52.48.46

RENEW TODAY

Dear friends and compatriots, join us in realizing the Center's goals by generously renewing your annual support.

Supporters who contribute $100 or more per year will receive, upon request, all Center publications.

All donations are tax-deductible, and may be sent to the following address:

ԿՈՉ ԱԶԱԿՑՈՂՆԵՐԻՆ

Սիրելի՛ հայրենակիցներ, սատարէք Կենտրոնի ծրագրերին՝ նորոգելով Ձեր աջակցութիւնը, ինչի համար մեր խորին երախտագիտութիւնն ենք յայտնում:

Ուվեր Կենտրոնի գործունէութեանն օժանդակելու նպատակով կը նիւթաբերեն տարեկան 100 ամերիկեան դոլար եւ աւելի, յայտ ներկայացնելուց յետոյ, անվճար կը ստանան Կենտրոնի հրատարակութիւնները:

Ձեր նիւթատուիթիւնները հարկազերծ են եւ կարելի է ուղարկել հետեւեալ հասցէով՝

The Armenian Center for National and International Studies
P.O. Box 57666, Sherman Oaks, California 91413

❑ **YES**
We want to support the **Center's** outreach. Please put us on the mailing list for updates, notices, and special publications.

❑ **ԱՅՕ**
Մենք պատրաստ ենք զօրակցել **Կենտրոնին:** Մեզ տեղեակ պահէք նրա աշխատանքների մասին:

Name/Անուն _____

Company/Ընկերութիւն _____

Address/Հասցէ _____

Telephone/Հեռախօս _____ Telefax/Հեռապատճէն _____ Email-ի հասցէ _____

Tax-deductible contribution enclosed for:

❑ $100 ❑ $500 ❑ $1000 ❑ $5000 ❑ $10,000

❑ Այլ _____ ❑ Other _____

The Armenian Center for National and International Studies
P.O. Box 57666
Sherman Oaks, California 91413

Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների
հայկական կենտրոն

ՀՀ, 0033 Երեւան, Երզնկյան 75
Հեռ՝ (37410) 528780, 274818
Ֆաքս՝ (37410) 524846
Էլ.փոստ՝ root@acnis.am
Վեբկայք՝ www.acnis.am

Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնը 1994թ. հիմնադրել է ՀՀ առաջին արտգործնախարար Րաֆֆի Կ. Հովհաննիսյանը՝ արժանանալով հայաստանյան եւ Սփյուռքի աջակիցների լայն շրջանակների զորակցությանը: Հետեւելով համաշխարհային զարգացումներին, գիտելիքների հիմքեր խարսխելով, հանրության հետ երկխոսություն ծավալելով՝ Կենտրոնը հետխորհրդային տիրույթում հանդես է գալիս որպես երկրաքաղաքական ստեղծագործական մտածողություն ձեւավորող եւ միջազգային միջավայրի համապարփակ ընկալմանը նպաստող ուժ: Վերջին շրջանում Կենտրոնն առաջնահերթ տեղ է հատկացնում տարածաշրջանային անվտանգության ու համագործակցության, քաղաքացիական կրթության, պետության եւ ազգի համար վճռորոշ՝ ներքին ու արտաքին քաղաքականությունների կիրառական հետազոտությանը:

The Armenian Center for National and International Studies (ACNIS) is a leading independent strategic research center located in Yerevan, Armenia. As an independent, objective institution committed to conducting professional policy research and analysis, ACNIS strives to raise the level of public debate and seeks to broaden public engagement in the public policy process, as well as fostering greater and more inclusive public knowledge. Founded in 1994, ACNIS is the institutional initiative of Raffi K. Hovannisian, Armenia's first Minister of Foreign Affairs. Over the past 25 years, ACNIS has acquired a prominent reputation as a primary source of professional independent research and analysis covering a wide range of national and international policy issues.

Armenian Center for National and International Studies
75, Yerznkian Street, Yerevan 0033, Armenia
Phone: (37410) 52-87-80 or 27-48-18, Fax: (37410) 52-48-46
Email: root@acnis.am or info@acnis.am, Website: www.acnis.am

Армянский центр стратегических и национальных исследований был основан в 1994 г. первым министром иностранных дел РА Раффи К. Ованнисяном, удостоенным поддержки и содействия широких кругов единомышленников в Армении и Спюрке. Следуя развитию мировых процессов и базируя основы знаний, развертывая диалог с общественностью, Центр в постсоветском пространстве выступает как формирующий геополитическое творческое мышление и силу, способствующую всеобъемлющему восприятию международной среды. В последнее время Центр уделяет первоочередное внимание региональной безопасности и сотрудничеству, гражданскому образованию, прикладным исследованиям внутренней и внешней политики, имеющим важнейшее значение для государства и нации в целом.

Армянский центр стратегических и национальных исследований
75 Ерзнкяна, Ереван 0033, Армения
Тел.: (37410) 52-87-80 или 27-48-18
Эл. почта: root@acnis.am or info@acnis.am, Веб-сайт: www.acnis.am

2019թ. Երեւան